เรื่อง การขับไล่สิ่งไม่ดีออกจากชุมชนของชาวเขา

The Office Of Academic Resource Information Technology

รายละเอียด

เทศกาลค๊องแย๊อ่าเผ่ว เป็นเทศกาลที่จัดขึ้นประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี ซึ่งจะตรงกับช่วงที่พืชพันธุ์ที่ปลูกลงไปในไร่มีผลผลิต และเริ่มที่จะเก็บเกี่ยวได้แล้ว อาทิเช่น แตงโม แตงกวา พืชผักต่างๆ เป็นต้น เทศกาลนี้จัดขึ้นมาเพื่อขับไล่สิ่งไม่ดีออกจากชุมชน เช่น ภูตผีปีศาจที่มาอาศัยอยู่ในชุมชน อาข่าเรียกว่า “แหนะ” รวมไปถึงโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ โดยมีการแกะสลักไม้เนื้ออ่อนเป็นดาบ หอก ปืน อาข่าเรียกอุปกรณ์เหล่านี้ว่า “เตาะมา” เป็นเครื่องหมายที่ใช้ในการขับไล่สิ่งไม่ดีออกจากชุมชน มีการตะโกนร้องดังๆ โดยเด็กๆ ในหมู่บ้านจะมีการแต่งหน้าโดยใช้สีให้ดูน่ากลัวที่สุด ส่วนในมือนั้นถือดาบ หรือหอกที่ทำจากไม้ที่มีลวดลาย การตบแต่งอย่างละเอียด เด็กๆ ก็จะรวมกันเป็นกลุ่มหลายๆ คน เดินเข้าไปในแต่ละบ้าน โดยจะเข้าทางประตูหน้าและตะโกนร้องเสียงดังว่า "โช้ โช้ลิโลๆ" เพื่อให้สิ่งไม่ดีต่างๆ ที่อยู่ในบ้านหวาดกลัวและออกไปจากบ้าน ขณะที่เด็กเข้าไปในบ้าน เด็กสามารถที่จะค้นหาผลไม้ต่างๆ มารับประทานได้ บางครอบครัวก็จะนำแตงกวามาวางไว้ให้เด็กได้ลิ้มลอง จากนั้น

เด็กก็จะเดินออกทางหลังบ้าน ระหว่างที่ออกไปก็จะมีการจุดปะทัดและยิงปืน เทศกาลนี้อาจถือเป็นเทศกาลที่นำไปสู่ฤดูกาลใหม่อีกฤดูกาลหนึ่ง คือจะเริ่มเข้าหน้าหนาว และหลังจากเทศกาลนี้เสร็จก็ยังสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้หลากหลาย ได้แก่ การแต่งงาน การละเล่นเป่าแคน การออกไปล่าสัตว์ เสมือนการออกพรรษาของไทย

ขั้นตอนในการประกอบพิธีกรรม

วันที่ 1 ผู้หญิงก็จะออกไปตักน้ำที่บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เพื่อนำมาประกอบพิธีกรรมในบ้านของตน น้ำที่ตักมาจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์อ่าข่าเรียกว่า “อี้จุ อีซ้อ” หมายถึงน้ำบริสุทธิ์ และในวันนี้ก็มีการตำข้าวปุ๊ก ข้าวปุ๊กหรือห่อถ่อง คือข้าวที่ได้จากการตำอย่างละเอียด โดยก่อน ที่จะตำก็จะนำข้าวสาร (ข้าวเหนียว) แช่ไว้ประมาณ 1 คืน พอรุ่งเช้าก็นำมานึ่ง หลังจากนึ่งเสร็จ หรือได้ที่แล้วก็จะมีการโปรยด้วยน้ำอีกรอบหนึ่ง แล้วก็นึ่งต่อระหว่างที่รอข้าวสุกก็จะมีการตำงาดำผสมเกลือไปด้วยเพื่อไม่ให้ ข้าวเหนียวที่ตำติดมือเวลานำมาปั้น ข้าวปุ๊กซึ่งต้องใช้ในการทำพิธีเช่นกัน วันนี้ทั้งวันจะเป็นการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาทั้งนั้น ซึ่งสถานที่ในการทำพิธีกรรมก็จะเป็นทางฝั่งผู้หญิง ที่หิ้งผีบรรพบุรุษ “เปาะเลาะเปาะทุ”

วันที่ 2 วันนี้เป็นวันที่เด็กๆ จะทำเครื่องมือที่ใช้ในการไล่สิ่งไม่ดีออกจากบ้านหรือชุมชน หลังจากที่ทำเครื่องมือเสร็จ เด็กๆ ก็จะพากันไปตะโกนไล่ตามบ้านต่างๆ ในวันนี้เด็กๆ ก็จะไล่กันจนถึงเย็น ส่วนทางผู้นำศาสนาก็จะมีการทำพิธี “โจ่ว ยอง ล้อ” คือเป็นการไหว้ครูในตำแหน่ง และมีการเลี้ยงอาหารแขก ซึ่งตำแหน่ง “โจ่วมา” จะประกอบพิธีไหว้ครูในพิธีนี้เท่านั้น ในพิธีก็จะมีการฆ่าหมู และผู้เฒ่าผู้แก่อวยพรให้กัน และกัน เมื่อถึงตอนเย็น เด็ก และผู้ใหญ่ก็จะมารวมตัวกันที่บ้านของผู้นำศาสนา “โจ่วมา” และนำดาบที่แกะสลักทั้งหลายแล้วเดินออกไปปักไว้ทางเข้าประตูหมู่บ้าน โดยก่อนทีจะมีการปัก ก็จะมีการยิงปืนครั้งใหญ่ อ่าข่าเรียกว่า “ค้องแย๊จู่เออ” คือการรวมตัวยิงปืน เป็นการส่งท้าย

เมื่อยิงปืนสร็จก็จะนำดาบใหญ่ อ่าข่าเรียกว่า “เตาะมา” ที่เป็นคู่ใหญ่ทำเสาพาด สิ่งนี้จะเป็นตัวที่ป้องกันไม่ให้สิ่งไม่ดีเข้ามาในหมู่บ้านอีก ส่วนดาบเล็กๆ ก็ปักไว้ข้างๆ เสาประตูหมู่บ้าน เสร็จจากนี้ก็แยกย้ายกันกลับบ้าน พอตกเย็น ก็จะมีการทำพิธี “ อ่าเผ่ว ล้อก่องอุเออ” คือการทำความสะอาด เครื่องเซ่นไหว้ต่างๆ และเก็บเข้าตู้บรรจุ เป็นอันว่าเสร็จพิธีไล่สิ่งไม่ดีออกจากชุมชน “ค้องแย๊อ่าเผ่ว”

The Office of Academic Resource Information And Technology

ภาพโดย : http://www.thaigoodview.com/library/contest2553/type1/social03/01/images/img85.gif

คำสำคัญ : เทศกาลค้องแย๊อ่าเผ่ว

ที่มา : http://www.openbase.in.th/node/1461

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-25

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=170&code_db=610004&code_type=05